

*В.М. Васильченко, кандидат філологічних наук
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Блогер Андрій Луганський як громадянський журналіст

*Проаналізовано поняття «нові медіа», «блог», «громадянська журналістика».
Охарактеризовано діяльність блогера А. Луганського в українській блогосфері.
Показано специфіку роботи сучасного блогера, визначено характеристики його
особистості, релевантні для досягнення успіху в цій галузі.*

Блоги належать до нових медіа. Професор Мічиганського університету Рассел Нойман нові медіа кваліфікує як новий формат існування ЗМІ, що характеризуються постійною доступністю на цифрових пристроях, де користувачі демонструють активну участь у продукуванні та поширенні контенту [11].

Нові медіа «набувають все більшого поширення та нових форм. Вони стають дедалі популярнішими, відтісняючи традиційні ЗМК, адже є невідконтрольними владі та персоналізованими, розрахованими на кожного користувача, а розширення мережі Інтернет у світі сприяє все більшому залученню користувачів до створення їхнього контенту» [6].

Блог є важливим компонентом сучасного комунікативного простору. Його специфічними рисами є глобальність, доступність, легкість публікації, відкритість спілкування, зворотній зв'язок, вірулентність, змога до відновлення колишніх комунікативних подій. Наведені параметри роблять цей сегмент інформаційного простору ефективним інструментом для формування політичного й культурного обличчя суспільства [1, с. 16]

Динаміка реальної дійсності є одним з механізмів, які забезпечують продуктивне існування, розширення й переформатування української блогосфери, що належить до громадянської журналістики.

Появу цього феномену – тобто створення контенту професійних ЗМІ журналістами-аматорів – пов'язують з 11 вересня 2001 року. Кадри, на яких літак таранить одну з веж Всесвітнього торговельного центру, зняли випадкові очевидці, а не професійні журналісти [3].

Феномен громадянської (громадської) журналістики (citizen (civic, public) journalism) виник «як своєрідна альтернатива традиційному журналізму. Вона стала закономірним і прогнозованим викликом суспільства на роботу ЗМІ, якість інформування яких перестала його задовольняти. Засилля в медіа замовних матеріалів, прихованої реклами (так званої «джинси»), завуальоване чи відкрите прислуговування ЗМІ й журналістів владі чи пов'язаній із нею олігархії і, як наслідок, свідоме подання недостовірної, необ'єктивної інформації – всі ці аморальні явища глибоко обурюють аудиторію, призводять до її відчуження від ЗМІ, спонукаючи її брати на себе провідну роль у формуванні й циркуляції масовоінформаційних потоків. Вже сьогодні широкомасштабний інформаційний обмін за допомогою громадських медіа, соціальних мереж, блогів становить серйозну конкуренцію традиційним

ЗМІ. Такі форми спілкування набувають дедалі більшої популярності в інформаційно-комунікативному просторі. Громадянська журналістика є могутнім засобом самопросування соціуму на шляху до громадянського суспільства, формою публічної участі громадян у суспільно-політичному житті» [4, с. 469].

Перевагами громадянської журналістики В. Лисенко вважає «активне залучення широкого кола суб'єктів до обговорення актуальних для суспільства, економіки, країни питань; надання широкого розголосу питанням, які не висвітлюються в офіційних ЗМІ через складність їх вирішення, редакційний цензор; висвітлення інформації від першоджерела, що дозволяє доводити до широкого загалу важливі дані, які можуть бути не лише суспільно корисними, а й попереджати про певні небезпеки, ризики тощо; оперативність доведення інформації, а також реакції на неї зі сторони читачів; формування тематичного поля для проведення журналістських розслідувань представниками офіційних ЗМІ. Недоліком громадянської журналістики є можливість поширення недостовірної інформації, оскільки масові інформаційні потоки не підлягають ретельній перевірці, непоодинокими є випадки поширення інформації, яка не ґрунтується на фактах, дослідженнях, або просто є вигаданою» [9].

Основними функціями громадянської журналістики дослідники вважають можливість: а) аналізувати інформацію, пропускаючи її крізь призму свого бачення та інтересів; б) ділитися інформацією про факти з використанням доступних форм зв'язку та передачі даних; в) гарантувати право на інформацію, вільний обмін думками й намірами в межах чинного законодавства країни; г) коментувати події, явища, процеси з огляду на своє бачення та свої інтереси; ґ) контролювати владу та решту громадян через інформування про незаконні дії; д) надавати відчуття та змогу належати до відкритого інформаційного суспільства; е) покращувати політичну культуру й обізнаність у сфері правових питань; є) створювати умови та шанси для реалізації креативного потенціалу в контексті подій сьогодення; ж) формувати громадянську позицію кожного громадянина окремо та суспільства в цілому з актуальних суспільно-політичних питань [5, с. 76-77].

Серйозної ваги різні форми громадянської журналістики набули з 2014 року, коли росія запустила процес окупації, а далі й анексії АРК та розпочала бойові дії в Донецькій і Луганській областях нашої держави. Старт підготовчим процесам для цих дій ворожа країна розпочала давно. Одним з потужних чинників такої підготовки стала активна російська пропаганда, яка заповнила весь інформаційний простір. Водночас з українського боку відповідь виявилася несумірною.

Виправити цю програту ситуацію взялися громадянські журналісти. Почали з'являтися ютуб-канали, творці яких поклали початок протидії ворожій пропаганді.

Одним за таких авторів є Андрій Луганський. Цей красномовний псевдонім використовує уродженець м. Луганська відеоблогер, волонтер і телеведучий Андрій Сергійович Серебрянський (1980 р. н.), який у 2014 році був змушений залишити рідне місто. Початок його діяльності як відеоблогера

припадає на 2017 рік. Тоді він створив ютуб-канал, на якому коментував новини, що надходили з тимчасово окупованих українських територій, та займався викриванням російської пропаганди. У 2018 А. Луганський був співведучим Андрія Полтави (справжнє прізвище Карпов) у його авторській програмі «Вага шоу» на телеканалі Прямий. 2019 р. брав участь у парламентських виборах від партії «Європейська солідарність».

Свою діяльність А. Луганський здійснює на таких платформах, як ютуб, телеграм, твітер, фейсбук. Тобто блогер намагається охопити усі можливі канали комунікації з реципієнтом.

На ютубі міститься низка його каналів: «Андрей Луганский Live Прямые трансляции», «Андрей Луганский БЛОГ», «Андрей Луганский TV», «Андрей Луганский 2», «Андрей Луганский 3». Слоганом блогу А. Серебрянського є рядок з Франкових «Каменярів» «Лупайте сю скелю!».

Зараз на каналах А. Серебрянського реципієнт може знайти критику багатьох негативних подій та явищ, що відбуваються в росії та на тимчасово окупованих нею територіях. Водночас у фокус прискіпливого ока блогера потрапляють негативні явища й українського життя. Діалогінг у чат-рулетці на політичні теми автор веде здебільшого з росіянами. Різнопланова інформаційна діяльність пропонується реципієнту як у вигляді записів, так можливі й стріми. Уся ця діяльність має багато в чому просвітницький характер.

Ідея ютуб-каналу А. Луганського, як зазначає сам автор, – проста. Це – «боротьба та протистояння російській агресії в інформаційному просторі України і РФ. Для того, щоб боротися з інформаційною агресією РФ, необхідні ефективні дії – не тільки захист, але і напад. Українські блогери дуже ефективні на інформаційному полі» [7].

Привертають увагу так звані «Методички Луганського». Цю назву блогер застосовує до своїх інформаційних матеріалів, підготовлених ним для розвінчування пропагандистської діяльності ворога. «Методичка, – зазначає А. Луганський, – це короткий збірник перевіреної достовірної об'єктивної інформації, що заганяє опонента в тупик; безапеляційна істина, підтвердження якої можна знайти в багатьох джерелах, багатьма мовами. Це козир у рукаві, меч правди, промінь світла в темряві невігластва» [10].

Технічні особливості блогерської діяльності полягають у тому, що все функціонально-організаційне навантаження лягає на автора каналу: він готує сценарій, він веде і знімає, забезпечує звук і «картинку», монтує записані матеріали.

Як медійна персона, А. Луганський належить до ЛГД (лідерів громадської думки). У ролі експерта його залучають до своєї діяльності ЗМІ: «Український блогер, політичний експерт Андрій Луганський підтримує включення переселенців з ОРДЛО до складу ТКГ з Донбасу, проте наголошує на тому, що їх треба підбирати дуже уважно» [2].

Високий рівень освіченості та ерудованості, значні комунікативні навички, вміння логічно мислити, потужний креативний компонент перетворили А. Луганського на успішного відеоблогера, який робить серйозний внесок у розвінчування міфів, створених довкола уявної величі

російської федерації у багатьох сферах людської життєдіяльності, у демонстраційно відсталості, недолугості, антилюдяності, зашореності, тоталітарного характеру російської держави.

А. Луганський незмінно займає верхні місця у рейтингу «ТОП-100 блогерів України». Наведені факти свідчать про те, що, з одного боку, наявність важливих для цього типу інформаційної діяльності риси, правильна організація роботи, відповідні «професійні» досягнення дають змогу блогеру досягати значних успіхів, а з іншого – підтверджують той факт, що громадянська журналістика має значний потенціал і її розвиток лише набирає оберти.

Список літератури

1. Бабій І. Українська блогосфера як відображення соціокультурних процесів / Ірина Бабій // Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю „Тоталітаризм як система знищення національної пам’яті“, 11-12 червня 2020 року. Львів : Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 16–19.

2. Борисенко Г. Блогер Андрей Луганський предостерег Киев от фатальных ошибок: "Главное: не попасть впросак с переговорами по Донбассу". URL: https://www.dialog.ua/ukraine/207495_1589643112

3. Вступ до громадянської журналістики. URL: <https://school-cj.org/courses/journalism>

4. Гвоздев В. Блогінг як вияв і знаряддя громадянської журналістики // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2013. Вип. 38. С. 469–476

5. Гресько О. В. Роль і місце громадянської журналістики у процесі творення новин // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації, 2015 р., № 2 (22). С. 76–80.

6. Данько-Сліпцова А. Нові медіа: історія, типологія // Освіта регіону № 1-2. 2014. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1242>

7. Зуєва К. Якщо ти вже став на цей шлях, то відступати нікуди – Андрій Луганський про блогерство. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20190925-yakshho-ty-vzhe-stav-na-tsej-shlyah-to-vidstupaty-nikudy-andrij-luganskyj-pro-blogerstvo/>

8. Ірха К. Політичний складник феномену «лідер громадської думки»: теоретичний аспект // Науковий журнал «Політикус». Випуск 2. 2021. С. 7–12. URL: http://politicus.od.ua/2_2021/1.pdf

9. Лисенко В. В. Громадянська журналістика як засіб реалізації права людини на інформацію. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1474>

10. Методички Луганського. URL: <https://metodichka.lugansky.info/>

11. Neuman R. The future of the mass audience / R. Neuman. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 205 p.